

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 13 februari 1914 kl. 2 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning av väckt motion om ändring av 34 och 35 §§ i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

Närvarande: Herrar Edén, Hellberg*, Bellinder, K. J. Ekman*, Mannheimer, Kjellén, Stadener*, von Mentzer, Wavrinsky, von Bahr, Hallberg, Ericsson i Vallsta, Jansson i Djursätra, Larsson i Säby, Nyström, Leander, Larsson från Västerås, Räf*, Kropp och Wallin*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I en inom Andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 144, har herr Sterne hemställt, »att riksdagen måtte besluta följande ändringar i k. förordningen om kommunalstyrelse på landet:

§ 34. Kommunalfullmäktige vice ordförande.

I kommun där val av kommunalfullmäktige skett första gången, sammankallas ledamöterna av kommunalstämmans ordförande för att verkställa sådant val.

§ 35. (Punkterna a — e, oförändrade,) f. beslut, varom i § 16 samt i § 17, andra stycket, sägs.»

Den av motionären föreslagna ändringen i 34 § av förordningen om kommunalstyrelse på landet avser införandet av en ny bestämmelse, varigenom kommunalstämmans ordförande bemyndigas att sammankalla kommunalfullmäktige till deras första sammanträde efter institutionens införande i en kommun. Som skäl för lagändringen anför motionären, att gällande lag saknar föreskrift om, vem som äger skyldighet att utfärda

*Utskottets
yttrande.*

kallelse till fullmäktiges första sammanträde, samt att det torde vara lämpligt att kommunalstämmans ordförande bemyndigas härtill.

Utskottet kan icke finna och det har ej heller av motionären påvisats, att saknaden av lagbestämmelser i denna fråga medför eller medfört olägenheter, som påkalla den föreslagna lagändringen. Kommunalfullmäktiges sammankallande till deras första sammanträde torde ske av kommunalstämmans ordförande eller på annat sätt, som i det särskilda fallet kan anses lämpligt, utan att några särskilda lagstadganden erfordras härför. Det kan erinras, att ej heller förordningen om kommunalstyrelse i stad äger några bestämmelser, motsvarande de av motionären för landet föreslagna, samt att, utskottet veterligt, icke i något fall härav föranletts några svårigheter eller tvistigheter, oaktat samtliga Sveriges städer med ytterst få undantag efterhand infört stadsfullmäktigeinstitutionen.

Vad angår den föreslagna ändringen i 35 § avses därmed endast ett förtydligande av gällande bestämmelser. Genom 35 § punkt f), som tillkom på konstitutionsutskottets initiativ i samband med Kungl. Maj:ts proposition nr 185 vid sistlidet års riksdag, undantogs från kommunalfullmäktiges befogenhet, utom de ärenden, som uppräknas i de föregående punkterna av paragrafen, jämväl »beslut, varom i §§ 16 och 17 sägs». Utskottet ansåg nämligen, att även i kommuner med kommunalfullmäktige kommunalstämman borde äga att fortfarande inom den ram, lagen i nämnda §§ medger, besluta om såväl sättet för kungörandet av kommunalstämmornas sammanträden som tiden för stämmornas hållande.

Emot den formulering den ifrågavarande punkten erhöll, anmärker motionären följande:

«Vad hänvisningen till § 16 vidkommer, så är ingen ändring behövlig då densamma endast giver föreskrifter rörande besluts fattande om kungörelsesättet för stämmor, men i hänvisningen till § 17 blir förhållandet ett annat. Där gives nämligen en hel följd av föreskrifter för ord. kommunalstämmor och om de beslut, som å dessa skola fattas. Av utskottets motivering till sitt förslag om den nya punktens införande i § 35 framgår visserligen otvetydigt, att vad som här avses, endast åsyftar det i andra stycket av § 17 angivna beslutet om dagarna för ord. stämmors hållande, vilket utskottet ansåg lämpligt undantaga från kommunalfullmäktiges beslutanderätt.

Men själva textens formulering: »beslut, varom i § 16 och 17 sägs,» tillåter dock en betydligt vidare tolkning än utskottet och riksdagen vid sitt besluts fattande troligen avsett. I åtminstone ett av mig känt fall har en sådan tolkning av bestämmelsen gjorts, att i kommun, där fullmäk-

tige voro införda, från de senares handläggning undantagits allt det, som i § 17 uppräknas av kommunala ärenden. Skulle en sådan praxis utveckla sig på grund av denna föreskrifts tolkning efter ordalydelsen, bleve kommunalfullmäktiges befogenhet ytterligare så inskränkt, att fullmäktigeinstitutionen komme att nästan sakna all betydelse för landskommunerna. Detta i sin ordning skulle säkerligen försvåra en utveckling av kommunalfullmäktigeinstitutionens allmänna införande i de stora landskommunerna.»

Enligt utskottets åsikt kan den omständigheten, att 17 § i samband med uppräknandet av de ordinarie kommunalstämmorna också anger de frågor, de respektive stämmorna hava att handlägga, ej rimligtvis föranleda en sådan tolkning, som motionären anser möjlig och tillåten. Motionären medger själv, att en dylik tolkning strider mot utskottets motivering till sitt förslag om den ifrågavarande punktens införande. Den strider enligt utskottets förmenande likaledes mot hela den karaktär och ställning, lagen givit kommunalfullmäktigeinstitutionen. Tolkningen är även av andra skäl ohållbar. Sålunda skulle den exempelvis göra bestämmelserna i punkterna b) och d) av 35 § fullständigt meningslösa. Ty enligt 17 § äger oktoberstämman bestämma kommunens utgifts- och inkomststat och decemberstämman granska debiterings- och uppbördslängden samt röstlängden. Vore nu genom 35 § punkt f) dessa befogenheter undantagna från kommunalfullmäktiges handläggning, är det uppenbart, att såväl punkt b), vilken framtager kommunalfullmäktige rätten att pålägga utgifter, som erfordra uttaxering för längre tid än fem år, som även punkt d), enligt vilken justering av de ovannämnda längderna alltid skall tillkomma stämman, komme att sakna varje berättigande.

På grund av vad nu anförts, finner utskottet skäl ej föreligga, att vidtaga den föreslagna lagändringen. Att stadgandet i ett af motionären uppgivet fall misstolkats, torde mindre böra tillskrivas dess avfattning än bristande insikt vid dess tillämpning.

Utskottet anmärker slutligen, att den av motionären föreslagna lydelsen av 35 § punkt f) innebär en av honom sannolikt icke åsyftad ändring i sak. Komme endast beslut, varom i 17 § *andra* stycket sägs, att undandragas kommunalfullmäktiges befogenhet, skulle dessa alltså övertaga den kommunalstämman jämlikt *första* stycket av paragrafen tillkommande rätten att i kommun inom de fyra nordligaste länen besluta, att årets första eller andra ordinarie kommunalstämma skall hållas högst fjorton dagar före eller efter den för dessa stämmor eljest stadgade tid.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att herr Sternes ifrågavarande motion ej måtte
till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 13 februari 1914.

På konstitutionsutskottets vägnar:

NILS EDÉN.
